

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ: АДАПТИВНИЙ ПІДХІД В УМОВАХ ВІЙНИ, САНКЦІЙ І ГЛОБАЛЬНОЇ ФРАГМЕНТАЦІЇ

У статті досліджується адаптивна роль держави у забезпеченні економічної безпеки в умовах війни, санкцій та глобальної економічної фрагментації. Останні системні шоки — зокрема повномасштабні військові конфлікти, комплексні санкційні режими та порушення, спричинені пандемією — виявили обмеження традиційних моделей управління, що базуються на стабільності мирного часу та передбачуваності ринків. Для подолання цих викликів дослідження пропонує Модель адаптивного державного регулювання економічної безпеки (ASRM-ES), яка інтегрує стратегічний моніторинг загроз, гнучкість регулювання, координацію інституцій, пріоритетність секторів та зовнішню економічну стійкість. Концептуалізуючи економічну безпеку як динамічну, багатовимірну категорію, що охоплює макроекономічну стабільність, фінансову стійкість, промисловий потенціал, енергетичну незалежність та стратегічну автономію, модель підкреслює ітеративне та контекстно-чутливе втручання держави. Україна виступає як крайній емпіричний випадок, демонструючи, як узгоджена фіскальна, монетарна, торговельна та промислова політика у поєднанні з оцінкою ризиків у реальному часі та цільовою підтримкою критично важливих секторів дозволяє підтримувати функціонування економіки за умов сильного зовнішнього тиску. Порівняльні приклади з Ізраїлю, Південної Кореї та Фінляндії ілюструють ширшу застосовність принципів адаптивного управління в різних інституційних та геополітичних контекстах. Результати дослідження свідчать, що ефективне управління економічною безпекою потребує виходу за межі традиційного протиріччя між ринковою ефективністю та державним контролем, запроваджуючи гнучкий, процесно-орієнтований підхід, який поєднує відкритість із стійкістю. Через практичну реалізацію концепції економіки стійкості та інтеграцію висновків геоекономічного аналізу дослідження робить як теоретичний внесок, так і надає практичні рекомендації для політиків, які прагнуть забезпечити системну стабільність, стратегічну автономію та сталий розвиток в умовах мінливої глобальної економіки.

Ключові слова: економічна безпека, державне регулювання, адаптивне управління, економіка в умовах війни, геоекономічні ризики, стратегічна автономія, санкційна політика.